

PRESENTACIÓ DE L'ASSIGNATURA

Titulació oficial [accès des de grau FHEAG]		<i>Licentiat in Historia, Archaeologia et Artibus Christianis</i> : equivalent al títol universitari oficial de Màster [BOE 22/04/2015]			
Titulació pròpia [accès resta estudis]		Màster en Història i Patrimoni Cultural de l'Església (en conveni amb la URL)			
Assignatura		MSEA002 SEMINARI SOBRE EL MONAQUISME ANTIC. ARQUEOLOGIA i FONTS ESCRITES			
Curs	2018-2019	Itinerari/Especialitat	Arqueologia i Arts	Àrea	Seminari
Cicle	Segon	Període lectiu	2 Sem	ECTS	5 ECTS
Professor/a	Dr. Mateu Riera i Dr. Sergi Grau		Llengua	Català	

Descripció de l'assignatura

El curs té com a objectiu una aproximació al monaquisme cristià fins al segle VIII dC des de la Mediterrània oriental fins a les Illes Britàniques.

El curs està estructurat en dos grans blocs, un dedicat a les fonts escrites i l'altre a les fonts arqueològiques.

Temari abreujat

1. Introducció terminològica, històrica, cronològica i bibliogràfica.
2. Antecedents del monacat cristià.
3. Els orígens del monacat cristià.
4. El monacat egipci.
5. El monacat siríac.
6. Altres monacats orientals.
7. El monacat a la Mediterrània occidental.
8. El monacat dels illots.
9. El monacat a les Illes Britàniques i la seva expansió en el continent europeu.
10. Materials arqueològics mobles del monacat cristià antic.
11. Estudi de les vides dels principals impulsors del monaquisme antic: pares (i mares) del desert, Antoni, Pacomi, Pal·ladi, Basili...
12. Anàlisi comparativa de les principals regles monàstiques primitives.
13. L'ascetisme cristià: orígens pagans i desenvolupaments en l'eremitisme i el cenobitisme antics.
14. Apunts sobre litúrgia i himnografia cristianes antigues.

Bibliografia bàsica

- AAVV, *Apotegmes dels pares del desert*, intr. de J. Torner, trad. de J. Vives, Barcelona 2006.
- ANÒNIM, *Regla del mestre*, trad. V. Sella, Barcelona 1994.
- ANÒNIM, *Vida de sant Pacomi*, trad. M. Estradé, Barcelona 1998.
- ATANASI, *Vida de sant Antoni*, trad. D. Codina i M. Estradé, Barcelona 1989.
- BASILIO DE CESAREA, *Reglas Morales*, trad. A. C. Capboscq, Madrid 2015.
- J. BIARNE, «Le monachisme dans les îles de la Méditerranée nord-occidentale», *Revista di Archeologia cristiana*, LXXVI (2000), pp. 351-374.
- P. BROWN, P. 1971: «The Rise and Function of the Holy Man in Late Antiquity», *The Journal of Roman Studies*, 61 (1971), pp. 80-101.
- P. BROWN, P. 1997: *El primer milenio de la cristiandad occidental*, Barcelona.
- Y. CODOU – M. LAUWERS, *Lérins, una île sainte de l'Antiquité au Moyen Âge*, *Collection d'Études Médiévales*

de Nice, 9, Turnhout 2009.

G. M. COLOMBÁS, *El monacato primitivo*, 2 vols., Madrid 1974.

W. HORN – J. W. WHITE MARSHALL – G. D. ROURKE, *The forgotten hermitage of Skellig Michael*, Japó 1990.

J. LÓPEZ QUIROGA – A. M. MARTÍNEZ TEJERA – J. MORÍN DE PABLOS (Eds.), *Monasteria et Territoria. Elites, edilicia y territorio en el Mediterráneo medieval (siglos V-XI)*, BAR International Series S1720, Oxford 2007.

A. MASOLIVER, *Història del monaquisme cristià. I Des dels orígens fins a sant Benet*, Montserrat 1978.

F. J. MORENO, *La arquitectura monástica hispana entre la Tardoantigüedad y la Alta Edad Media*, BAR International Series 2011, Oxford 2011.

A. MUNDÓ, “Il monachesimo nella Penisola Iberica fino al secolo VII. Questioni ideologiche e letterarie”, *Il monachesimo nell’Alto Medioevo e la formazione della civiltà occidentale*, Spoleto 1957, pp. 73-108.

PAL·LADI, *Història lausíaca*, trad. A. Ramon i Arrufat, Barcelona.

G. PENCO, *Storia del monachesimo in Italia dalle origini alla fine del Medioevo*, Milano 1961.

S. PRICOCO, *L’isola dei santi. Il cenobio di Lerino e le origini del monachesimo gallico*, Roma 1978.

S. PRICOCO, *Monaci filosofi e santi. Saggi di storia della cultura tardoantica*, Soveria Mannelli 1972.

M. RIERA RULLAN, *El monacat insular de la Mediterrània Occidental. El monestir de Cabrera (Balears, segles V-VIII)*, *Studia Archaeologiae Christianae* 1, Barcelona 2017.